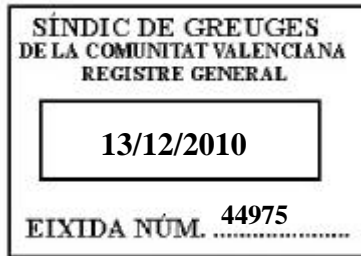

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Conselleria d'Infraestructures i Transports
Hble. Sr. Conseller
Av. Blasco Ibáñez, 50
VALENCIA - 46010 (València)

=====
Ref. queixa núm. 105600 i acumulades
=====

Assumpte: discriminació del valencià en senyalètica i toponímia en estacions de metro.

Hble. Sr.,

Vam rebre en esta institució un escrit de queixa signat pel Sr. (...) i altres, que va estar registrada amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposaven els següents fets i consideracions:

- Que la Conselleria d'Infraestructures i Transports ha vulnerat la legislació vigent respecte de l'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana i, en concret, l'Ordre d'1 de desembre de 1993, de la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, que determina els criteris d'ús de les llengües oficials en la senyalització de vies i servicis públics, ja que la senyalètica i toponímia utilitzada en les estacions de Metro-Valencia d'Alameda, av. d'Aragón, C/ Colón, Feria de Valencia i Empalme, estan en castellà exclusivament, tot i que València és territori de predomini lingüístic valencià i, en conseqüència, el criteri que cal seguir és que els topònims i la designació genèrica que els acompanya siga en valencià, precisament perquè València és un territori de predomini lingüístic valencià.
- Que esta circumstància vulnera, a més, les recomanacions de l'AVL sobre l'ús de dobles denominacions en les parades de la xarxa de FGV.

En considerar que les queixes reuneixen els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, van estar admeses, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per les persones interessades i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

El Conseller d'Infraestructures i Transports ens va donar trasllat del dictamen emés per la directora gerent de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana, i el qual era del següent tenor:

“...Como ya se ha informado en repetidas ocasiones, FGV viene observando desde hace años el régimen de cooficialidad lingüística tanto en la denominación de las estaciones como en la señalética instalada en las mismas y en el material informativo que se facilita a los usuarios de los servicios de transporte que presta FGV.

Por otro lado, y aún cuando no es competencia de esta Entidad la decisión sobre la denominación de las estaciones y apeaderos de las distintas líneas ferroviarias y tranviarias que componen su red, esta Entidad se posiciona, en la medidas de sus posibilidades, en otorgar prevalencia al valenciano. Excepcionalmente, y en el supuesto de que la denominación tradicional sea en castellano y la grafía de la denominación en valenciano resulte muy distinta a la original y pueda provocar confusión entre los viajeros, se establece el uso del castellano para intentar lograr el objetivo primordial de informar debidamente a los usuarios y no crear confusiones a los mismos.

Así puede comprobarse la prevalencia del valenciano utilizada en los carteles, impresos y planos, al definir estaciones y apeaderos tales como "Llíria", "Burjassot", "Foios", "Tarongers", "Amistat", "Font Almaguer", "Nou d'Octubre", etc. En otros casos como "Alameda" o "Fuente del Jarro" no se ha utilizado el valenciano por ser el topónimo Castellano mas conocido y tener muy poca similitud con el valenciano "Albereda" o "Font del Gerro", hecho que puede inducir a error a los nuestros clientes.

A pesar de lo expuesto anteriormente, puede producirse errores u omisiones tanto en el suministro de información como en la señalización instalada en distintas dependencias de FGV, situación que se intenta corregir mediante la realización de una evaluación continua de toda la señalética correspondiente a las dependencias de esta entidad, así como del material informativo (planos, horarios, pagina web, etc.) con el fin de determinar con exactitud las estaciones y apeaderos que se encuentran denominadas en lengua castellana y las que lo están en lengua valenciana. Este estudio permite poder evaluar los supuestos en que un cambio de denominación podría conllevar o no a errores para los ciudadanos, y, en su caso, valorar las medidas correctoras a introducir.

Así mismo, y en la medida en que ello sea posible, se trata de homogeneizar los topónimos en todo el ámbito de FGV (denominación de las estaciones y municipio, etc.) incluyendo las modificaciones pertinentes en futuras ediciones del material informativo que se facilite a los usuarios de nuestras líneas y al público en general.”

Els interessats, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda, van ratificar, en termini d'al·legacions, el seu escrit inicial de queixa i van fer extensiva la seua denúncia al fet que la directora gerent d'FGV va respondre en castellà tot i que la llengua triada pels interessats per iniciar el procediment havia estat el valencià.

Una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa, resollem l'expedient amb les dades que hi consten, per la qual cosa li demanem que considere els arguments que li exposem seguidament i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què conclouem.

En primer lloc i com a qüestió prèvia, hem de comunicar-li que, quant a la qüestió principal plantejada en la queixa, és a dir, la retolació d'algunes estacions de Metro-València, donem per acceptats els seus arguments ja que no n'hem deduït cap actuació pública irregular que justifique la intervenció del Síndic de Greuges.

No obstant això, en la tramitació de la present queixa ha sorgit una altra qüestió sobre la qual esta institució ha de pronunciar-se, i sobre la qual hem de fer la consideració següent com a fonament del recordatori de deures legals amb què concloem:

El present expedient de queixa s'inicia, com sap, com a conseqüència d'uns escrits dirigits a esta institució pels interessats, íntegrament redactats en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, que en el seu article 11 estableix que "(...) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i aquelles en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, independentment de la llengua en què s'haguera iniciat el procediment. 2. De la mateixa manera, qualsevol que siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions s'hauran de fer en la indicada pels interessats", la petició d'informe que els va ser feta, es va fer en la llengua elegida per l'interessat, això és, en valencià.

No obstant això, la part essencial de l'informe remès per vosté es troba redactada íntegrament en castellà.

La Generalitat Valenciana, en compliment del manament estatutari contingut en l'Estatut d'Autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

La citada Llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua història i pròpia del nostre poble" i, d'una altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dos llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no solament l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa Comunitat Autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, mitjançant les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta assolisca cotes similars a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en les legislacions autonòmiques baix l'empara atorgada per la Constitució, no pot, però, desconéixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualsevol forma de discriminació per motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que estableix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en el seu article 4 que "en cap cas podrà haver-hi discriminació pel fet d'usar qualssevol de les dos llengües oficials" de la Comunitat Valenciana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels manaments continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assistix qualsevol ciutadà en les seues relacions amb l'Administració, en elegir la llengua en què este vulga que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, i sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'utilitzar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat elegit. En consonància amb això, l'article 1 esmentat anteriorment, declara que "en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en aquelles que hi haja altres interessats que així ho manifestaren, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot allò que els afecte en la llengua oficial que trien, independentment de la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, qualsevol que siga la llengua oficial utilitzada en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions s'hauran de fer en la llengua indicada pels interessats.

En el present expedient, tanmateix, la remissió d'un informe en castellà, quan la llengua elegida pels ciutadans ha sigut el valencià, no s'ajusta a estos manaments legals anteriorment exposats.

L'aplicació d'estes lleis de normalització lingüística duta a terme per les diverses comunitats autònomes motiva, de vegades, que ciutadans que tenen com a llengua habitual el valencià, consideren vulnerats els seus drets lingüístics per l'ús d'una llengua o l'altra per part de les autoritats i les oficines públiques.

La normativa vigent respecte de l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, en l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana i en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació, per la qual cosa l'Administració pública valenciana està obligada a garantir la normalització lingüística, tal com es desprén de l'art. 7.4 i .5 de l'Estatut d'autonomia, en assenyalar que "Caldrà atorgar un especial respecte i protecció a la recuperació del valencià".

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pel ciutadà ha estat el valencià, la qual cosa no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

De conformitat amb tot el que hem dit més amunt, **HEM DE RECORDAR A LA CONSELLERIA D'INFRAESTRUCTURES I TRANSPORTS (FGV)** els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualsevol altres formes de relació amb ells, la llengua (castellana o valenciana) triada per ells.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana